

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Τμήμα Διεθνών κι Ευρωπαϊκών Σπουδών

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Πολιτικές στην Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Έρευνα»

Μάθημα: Διεθνείς Οργανισμοί, Ανάπτυξη και Εκπαίδευση

Εξάμηνο Σπουδών: Β

Τύπος: Κορμού

Υπεύθυνη Μαθήματος: Φωτεινή Ασδεράκη

Διδάσκοντες: Φωτεινή Ασδεράκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Σπυρίδων Ρουκανάς, Επίκουρος Καθηγητής

Νικόλαος Ραπτόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Περιγραφή: Το μάθημα αναλύει το ρόλο της Εκπαίδευσης στην Ανάπτυξη καθώς και τις εκπαιδευτικές πολιτικές των κυριότερων Διεθνών Οργανισμών και την αλληλεπίδραση με τις Ευρωπαϊκές και τις εθνικές πολιτικές. Η ανάπτυξη, συχνά, εκλαμβάνεται λανθασμένα ως μία οικονομικής φύσεως διαδικασία, ωστόσο, αποτελεί ένα «πολυδιάστατο φαινόμενο» με οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις, οι οποίες συνδέονται κι αλληλεξαρτώνται. Η ανάπτυξη στην εποχή της γνώσης και της καινοτομίας συνδέεται περισσότερο από ποτέ με την εκπαίδευση και το υψηλά καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό αλλά και με τη δημοκρατία, την κοινωνική συνοχή και τον παγκόσμιο πολίτη.

Αξιολόγηση: Το μάθημα θα αξιολογηθεί με γραπτή εργασία έως 3,500 λέξεις σε ένα από τα ζητήματα που θα θέσουν οι διδάσκοντες. Για τη συγγραφή της εργασίας θα δοθούν οδηγίες από τους διδάσκοντες.

Περιεχόμενα:

Διαλέξεις Φωτεινής Ασδεράκη

«Προς μια παγκόσμια διακυβέρνηση στην εκπαίδευση; Ο ρόλος των Διεθνών οργανισμών»

Μελετώνται τα αίτια δημιουργίας των τυπικών και άτυπων διεθνών οργανισμών, που ασχολούνται με τις πολιτικές της γνώσης, τα κίνητρα των δρώντων του διεθνούς συστήματος, ο ρόλος τους στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών πολιτικών στο διεθνές επίπεδο και πώς αυτές επηρεάζουν τις εθνικές πολιτικές. Επίσης αναφερόμαστε στο ρόλο των άτυπων οργανισμών και φόρα στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών οργανισμών.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Νάσκου Περράκη, Π. Αντωνόπουλος, Κ., Σαρηγιαννίδης, Μ, (2019), Διεθνείς Οργανισμοί, εκδ. Σάκκουλας, β' έκδοση.

Νάσκου, Περράκη, Π. (2011), Το δίκαιο των Διεθνών Οργανισμών. Η θεσμική διάσταση, εκδ. Σάκκουλας, Αντ.

Τσαούσης, Δ. (2007), Η εκπαιδευτική πολιτική των Διεθνών Οργανισμών Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός.

Foteini Asderaki (2019): Researching the European Higher Education Area external effectiveness: regime complexity and interplay, European Journal of Higher Education, European Journal of Higher Education, Vol 9 (1): 40-57.

Φ. Ασδεράκη (2008), Ευρώπη και Παιδεία, Κεφ 1. Θεωρία Διεθνών Καθεστώτων

Alter, J. Karen, and Kal Raustiala. 2018. "The Rise of International Regime Complexity." Annual Review of Law and Social Science 14: 329–349.

Alter, K. J. and S. Meunier, (2007), "The Politics of International Regime Complexity" paper presented at The Politics of International Regime Complexity Symposium, Chicago: Roberta Buffet Center for International and Comparative Studies Working Paper No. 07-03.

Μελετώνται επίσης, οι άτυποι διεθνείς οργανισμοί, ο ρόλος τους στα εκπαιδευτικά ζητήματα και τα κείμενά τους.

World Economic Forum (2017) The Global Competitiveness Report 2017–2018

World Economic Forum (2015) New Vision for Education. Unlocking the Potential of Technology, Geneva, Switzerland

World Economic Forum (2015) The Human Capital Report 2015, Geneva, Switzerland

Unesco BRICS Building Education for the Future, Published in 2014 by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Times Higher Education, BRICs & EMERGING ECONOMIES RANKINGS 2014

«Παγκόσμια Τράπεζα, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου»

Ενδεικτική βιβλιογραφία

World Bank Education Strategy 2020 "Learning for All Investing in People's Knowledge and Skills to Promote Development" The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2011.

Rick Rowden (2011), Impacts of IMF Policies on National Education Budgets and Teachers. Exploring Possible Alternatives and Strategies for Advocacy. Education International Research Institute, June 2011

P Altbach (2015), Higher education and the WTO: Globalization run amok - International Higher Education, 2015 - ejournals.bc.edu

Yang Rui China's Entry into the WTO and Higher Education, International Higher Education, 2015, pp. 9-10.

D Robinson, GATS and Education Services: The Fallout from Hong Kong-International Higher Education, 2015.

Verger, Antoni. "The Merchants of Education: Global Politics and the Uneven Education Liberalization Process Within the WTO". Comparative Education Review 53(3), pp. 379-401.

Ασδεράκη Φ. (2008), Ευρώπη και Παιδεία, κεφ 3 «Η Γενική Συμφωνία για το Εμπόριο στις Υπηρεσίες και το Εμπόριο των Εκπαιδευτικών Υπηρεσιών»

Σχετικοί διαδικτυακοί τόποι:

<http://www.worldbank.org/en/topic/education>

<https://www.imf.org/external/np/exr/center/econed/>

https://www.wto.org/english/tratop_e/serv_e/education_e/education_e.htm

«Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης. Δημοκρατική και ανθρωπιστική διάσταση, μη διάκριση, παγκόσμιος πολίτης: Συμβούλιο της Ευρώπης. Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία. UNESCO»

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Education at a Glance 2018, Paris:OECD

Istance, D. (2011), Education at OECD: recent themes and recommendations. European Journal of Education, 46: 87-100.

Sellar, S. and Lingard, B. (2014), The OECD and the expansion of PISA: new global modes of governance in education. British Educational Research Journal, 40: 917-936.

OECD (2011), Education Policy Advice for Greece, Strong Performers and Successful Reformers in Education, OECD Publishing.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (2015). Unesco Science Report. Towards 2030.

Council of Europe Charter on Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education

Σχετικοί διαδικτυακοί τόποι:

<http://dx.doi.org/10.1787/9789264119581-en>

<http://www.oecd.org/education/>

<http://www.coe.int/t/dg4/education/>

<https://en.unesco.org/themes/education>

Διαλέξεις Σπύρου Ρουκανά

«Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Οικονομική Ανάπτυξη»

Μελετώνται οι επιδράσεις του ανθρώπινου κεφαλαίου στη διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης. Επιχειρείται η κατανόηση της διασύνδεσης της εξειδίκευσης του εργατικού δυναμικού με το βαθμό οικονομικής ανάπτυξης. Αναλύονται οι δύο βασικές διαστάσεις της εκπαίδευσης, η καταναλωτική και η επενδυτική και η συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη. Επίσης, αναλύεται το φαινόμενο της «εκροής εγκεφάλων» και η επίδρασή του στην οικονομική ανάπτυξη.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Aghion, P., Boustan, L., Hoxby, C. και Vandenbussche, J. (2009), *The Causal Impact of Education on Economic Growth: Evidence from U.S.*, Brookings Papers on Economic Activity.

Hanushek, E. A. και Wößmann, L. (2010), Education and Economic Growth. In: Peterson, P. Baker, E. and McGaw, B. (Επιμ.), *International Encyclopedia of Education*. Volume 2, σελ. 245-252. Oxford: Elsevier.

Kruss, G., McGrath, S., Petersen, I., Gastrow, M. (2015), Higher education and economic development: The importance of building technological capabilities, *International Journal of Educational Development*, 43, 22–31.

Neamtu, D.M. (2015), Education, the economic development pillar, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 180, 413 – 420.

OECD (2019), Education at a Glance 2019: OECD Indicators, OECD.

https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2019_f8d7880d-en

Ozturk, I. (2001), The role of education in economic development: a theoretical perspective, *Journal of Rural Development and Administration*, Volume XXXIII, No. 1, σελ. 39-47.

Pillay, P. (2011), Higher Education and Economic Development: Literature review, Wynberg, Centre for Higher Education Transformation (CHET).

Psacharopoulos, G. & Patrinos, H.A. (2004), Returns to Investment in Education: A Further Update, *Education Economics*, Vol. 12, No. 2, σελ. 111-134.

Sklias, P., Roukanas, S. and Chatzimichailidou, G. (2017), *Adult Education Policies in EU: In-Depth Insight on their Contribution to Social Cohesion*, EBEEC Conference Proceedings, The Economies of Balkan and Eastern Europe Countries in the Changed World, KnE Social Sciences, pages 274–287. DOI 10.18502/kss.v1i2.662

Sklias, P., Koutsoukis, N.S. και Sklias, P. (2013), Culture, politics and economics: dynamics, mechanisms and processes for sustainable development, *International Journal of Sustainable Society*, Vol. 5, No. 2, σελ. 133-145.

Χατζηδμήμα, Σ. (2002), Η συμβολή της Εκπαίδευσης στην Οικονομική Ανάπτυξη, «*SPOUDA*», Vol. 52, No 4., University of Piraeus, σελ.155-165.

«Η συμβολή της εκπαίδευσης στην οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας»

Μελετάται η συσχέτιση της εκπαίδευσης με την οικονομική ανάπτυξη στην Ελλάδα. Αναλύεται σε ποιο βαθμό η εκπαίδευση την Ελλάδα συμβάλλει στην αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων. Επίσης, επιχειρείται η αξιολόγηση της συμβολής της εκπαίδευσης στη βελτίωση της παραγωγικότητας της Ελληνικής οικονομίας.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Karatheodoros A., Tsamadias C., και Pegkas P., (2019), The Effects of formal educations' levels on regional economic growth, in Greece over the period 1995-2012, *Review of Regional Research*, Vol 39, Issue 1, σελ. 91-111. <https://doi.org/10.1007/s10037-018-0128-0>

Pegkas, P. και Tsamadias, C. (2016), How important are foreign and domestic investments, exports and human capital for Greece's economic growth?, *Economic Issues*, Vol 21, Part 1, σελ. 23-45.

Pegkas, P. και Tsmadias, C. (2015), Does formal education at all levels cause economic growth? Evidence from Greece, *Review of Economic & Business Studies*, Vol. 8, Issue 1, σελ.11-34.

Prontzas, P., Tsamadias, C., Papageorgiou, P. (2009), Public education expenditures and growth in Greece over the period 1960-2000, «*SPOUDA*», Vol. 59, No 1-2, University of Piraeus, σελ. 125-141.

Tsamadias, C. και Pegkas, P. (2012), The effect of education on economic growth in Greece over the 1981–2009 period. Does the proxy of human capital affect the estimation?, *Int. J. Education Economics and Development*, Vol. 3, No. 3, σελ. 237-251.

Ρουκανάς, Σ. (2012), Η πολιτική οικονομία της πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Στο: Αφουξενίδης, Α. (Επιμ.), *Ανισότητα στην Εποχή της Κρίσης*:

Θεωρητικές και εμπειρικές διερευνήσεις, Αθήνα, Εκδόσεις Προπομπός, σελ. 167-180.

«Παγκόσμια Τράπεζα, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου»

Αναλύεται ο ρόλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου στη διαμόρφωση των κανόνων του διεθνούς εμπορίου. Βασικός σκοπός του ΠΟΕ είναι η φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου προϊόντων και υπηρεσιών. Μελετάται επίσης ο ρόλος που διαδραματίζουν στην παγκόσμια οικονομία το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα. Ως θεσμοί που δημιουργήθηκαν στην συνδιάσκεψη του Bretton Woods καθόρισαν τη διεθνή χρηματοοικονομική αρχιτεκτονική μεταπολεμικά. Ο ρόλος τους ενισχύθηκε ως συνέπεια της διεθνούς οικονομικής κρίσης που πρωτοεκδηλώθηκε το 2007 στη διαχείριση κρίσιμων μακροοικονομικών ζητημάτων τόσο για τις αναπτυσσόμενες οικονομίες αλλά και για τις αναπτυγμένες.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

International Monetary Fund, The World Bank και World Trade Organization, (2017), «*Making Trade an Engine of Growth for All: The Case for Trade and for Policies to Facilitate Adjustment*», International Monetary Fund, The World Bank και World Trade Organization.

Kim, H.M, (2010), Does the WTO promote trade? Further evidence, *The Journal of International Trade & Economic Development: An International and Comparative Review*, Volume 19, Issue 3, σελ. 421-437.

Ravenhill, J. (2018), *Παγκόσμια Πολιτική Οικονομία*, Επιστημονική επιμέλεια: Σπυρίδων Α. Ρουκανάς και Παντελής Γ. Σκλιός, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Τζιόλα.

Rodric, D (2012), *Το παράδοξο της παγκοσμιοποίησης: Η δημοκρατία και το μέλλον της παγκόσμιας οικονομίας*, Αθήνα, Εκδόσεις Κριτική.

Ρουκανάς, Σ (2011), Το Διεθνές Χρηματοοικονομικό Σύστημα υπό το πρίσμα της Σύνθετης Πολιτικής Οικονομίας στο Σκλιός, Π (επιμ.). *Ανάπτυξη, Ηγεσία, Κοινωνία*, Αθήνα, Εκδόσεις Σιδέρης, σ. 63-73.

Ρουμελιώτης, Π (2009), *Προς έναν πολυπολικό κόσμο*, Αθήνα, Εκδόσεις Λιβάνη.

Σκλιός, Π, Ρουκανάς, Σ και Μαρής, Γ (2012), *Η Πολιτική των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σχέσεων*, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.

Διαλέξεις Νικόλαου Ραπτόπουλου

«Διεθνείς Σχέσεις, Πολιτισμός και Εκπαίδευση»

Στην πρώτη διάλεξη της ενότητας αυτής επιχειρείται να εισαχθούν οι σπουδαστές στην οντολογία, θεωρία και επιστημολογία των διεθνών σχέσεων. Γίνεται αρχικά αναφορά στις διακρίσεις των διεθνών δρώντων με έμφαση τους διεθνείς οργανισμούς. Στη συνέχεια εξετάζεται η προσέγγιση των βασικών

θεωρητικών σχολών στους διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς. Έπειτα μελετάται η έννοια της άσκησης ήπιας ισχύος στις διακρατικές σχέσεις. Τέλος, γίνεται αναφορά στο ρόλο που μπορούν να παίξουν τα πολιτισμικά στοιχεία και η παιδεία στις προσπάθειες περιφερειακής οργάνωσης του μουσουλμανικού, αραβικού και τουρανικού (τουρκικού) κόσμου.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

HUNTINGTON, S.P., *The Clash of Civilisations and the Remaking of World Order*, Νέα Υόρκη, Simon & Schuster, 1996.

MURDEN, S., «Η κουλτούρα στις παγκόσμιες υποθέσεις», στο BAYLIS, J., SMITH, St, και OWENS, P., *Η Παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής. Μια εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις*, Αθήνα, Επίκεντρο, 2013, σσ. 572- 589.

NYE, J.S., *Soft Power. The Means to Success in World Politics*, Νέα Υόρκη, Public Affairs, 2004.

SHAFFER, B. (επιμ.), *The Limits of Culture. Islam and Foreign Policy*, Cambridge (MA), MIT Press, 2006.

TAYLOR, P. και CURTIS, D., «Τα Ηνωμένα Έθνη», στο BAYLIS, J., SMITH, St, και OWENS, P., *Η Παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής. Μια εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις*, Αθήνα, Επίκεντρο, 2013, σσ. 432-453.

WALTZ, K., *Ο Άνθρωπος, το Κράτος και ο Πόλεμος. Μια θεωρητική ανάλυση*, Αθήνα, Ποιότητα, 2011.

WILLETS, P., «Διεθνικοί Δρώντες και Διεθνείς Οργανισμοί στην Παγκόσμια Πολιτική», στο BAYLIS, J., SMITH, St, και OWENS, P., *Η Παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής. Μια εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις*, Αθήνα, Επίκεντρο, 2013, σσ. 456-475.

«Ισλαμικός κόσμος: ιστορία, πολιτισμός, ανάπτυξη και οργάνωση»

Στη δεύτερη διάλεξη γίνεται σύντομη ιστορική αναδρομή και αναφορές στον πολιτισμό, την πολιτική οργάνωση και ανάπτυξη του ισλαμικού κόσμου, ο οποίος κατέχει μια ιδιαίτερη θέση στο σύγχρονο διεθνές σύστημα. Έμφαση δίνεται στους περιφερειακούς οργανισμούς του ισλαμικού κόσμου, οι οποίοι αποκτούν σάρκα και οστά μεταπολεμικά. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον Οργανισμό Ισλαμικής Διάσκεψης (Ο.Ι.Δ.) – μετονομάστηκε σε Ο.Ι. Συνεργασίας (Ο.Ι.Σ.) το 2011. Αναφορές θα γίνουν και στον Αραβικό Σύνδεσμο, στο Τουρκικό Συμβούλιο, στον Οργανισμό των Αναπτυσσόμενων 8 Κρατών για την Οικονομική Συνεργασία (Developing – 8), καθώς και στο Συμβούλιο Συνεργασίας των Αραβικών Κρατών του Περσικού Κόλπου (GCC).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΤΟΣ Αναστάσιος, *Ισλάμ*, Αθήνα, Ακρίτας, 2006.

ΜΑΖΗΣ Ιωάννης, *Η Γεωπολιτική της Ευρύτερης Μέσης Ανατολής και η Τουρκία*, Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα, 2008.

ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Γεώργιος, *Η Λειτουργία του Οργανισμού Ισλαμικής Διάσκεψης*, Αθήνα, Λιβάνη, 2004.

ΠΑΤΕΛΟΣ Κωνσταντίνος, *Η Πολιτική Εξέλιξη του Ισλάμ*, Αθήνα, Κριτική, 2004.

ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ Νικόλαος, 'Η θέση του Ισλαμικού κόσμου στη στρατηγική της Ισλαμικής κυβέρνησης Α.Κ.Ρ.. Μια περίπτωση εργαλειακής χρήσης των «προνομιακών σχέσεων».», στο ΚΟΥΣΚΟΥΒΕΛΗΣ Ηλίας, ΛΙΤΣΑΣ Σπυρίδων (Επιμ.), *Το στρατηγικό βάθος και η Τουρκία*, Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα, 2013, σελ. 123-144.

AKKARI Abdeljalil, "Education in the Middle East and North Africa: The current situation and global challenges", *International Education Journal*, Vol 2, No 2, 2004, pp. 144-153.

HOURANI Albert, *Ιστορία των Αραβικών Λαών*, Εκδόσεις Νέα Σύνορα-Λιβάνη, Αθήνα, 1994.

LANDAU J.M., *The Politics of Pan-Islam. Ideology and Organization*, Οξφόρδη, Clarendon Press, 1994.

LANDAU J.M., *Pan-Turkism. From Irredentism to Cooperation*, Λονδίνο, Hurst, 1995.

MUBORAKSHOEVA Marodsilton, *Islam and Higher Education: concepts, Challenges and Opportunities*, London, Routhledge, 2012.

ROBINS Philip, *Στρατός και Διπλωματία. Η Τουρκική Εξωτερική Πολιτική από την Έναρξη του Ψυχρού Πολέμου*, Αθήνα, Σύγχρονοι Ορίζοντες, 2004.

Σχετικοί διαδικτυακοί τόποι:

<https://www.oic-oci.org/> - [Οργανισμός Ισλαμικής Συνεργασίας]

<http://www.lasportal.org/Pages/Welcome.aspx> - [Αραβικός Σύνδεσμος]

<https://www.turkkon.org/en> - [Τουρκικό Συμβούλιο]

<https://www.gcc-sg.org/en-us/Pages/default.aspx> - [Συμβούλιο Συνεργασίας των Αραβικών Κρατών του Περσικού Κόλπου]

<http://developing8.org/> - [Οργανισμός των Αναπτυσσόμενων 8 Κρατών για την Οικονομική Συνεργασία]

«Εξειδικευμένοι Οργανισμοί του Ισλαμικού Κόσμου: στρατηγική και δράση»

Εξετάζεται η στρατηγική και η δράση των εξειδικευμένων οργανισμών του ισλαμικού κόσμου, οι οποίοι είναι αρμόδιοι για θέματα πολιτισμού και εκπαίδευσης και αντιστοιχούν σε κάποιο βαθμό στους τομείς δράσεις της UNESCO (ΟΗΕ). Αναφορά γίνεται σε μια σειρά από εξειδικευμένους οργανισμούς του ισλαμικού, αραβικού και τουρκικού κόσμου. Έμφαση δίνεται στον Ισλαμικό Οργανισμό Εκπαίδευσης, Επιστήμης και Πολιτισμού (ISESCO), ο οποίος είναι εξειδικευμένος οργανισμός του Ο.Ι.Σ.. Αναφορές θα γίνουν και στον Διεθνή Οργανισμό Τουρκικού Πολιτισμού (TURKSOY) ο οποίος είναι εξειδικευμένος οργανισμός του Τουρκικού Συμβουλίου (Τ.Σ.), και στον

Οργανισμό για την Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό και την Επιστήμη του Αραβικού Συνδέσμου.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

DAUN Holger, WALFORD Geoffrey, *Educational Strategies among Muslims in the Context of Globalisation*, Leiden, Brill, 2004.

HALSTEAD J. Mark, "An Islamic concept of Education", *Comparative Education*, vol. 40, no 4, November 2004, pp. 517-529.

HEFNER W. Robert, *Making Modern Muslims: The politics of Islamic Education in Southeast Asia*, Honolulu, University of Hawai'i Press, 2008.

ISESCO, *Strategy for Developing University Education in the Islamic World*, Ραμπάτ, Federation of Universities of Islamic World, 2006.

ISESCO, *Strategy for the Development of Education in Islamic World*, Ραμπάτ, 1988.

ISESCO, *The Strategy for Islamic Cultural Action outside the Islamic World*, Ραμπάτ, 2009.

LANDAU J.M. και KELLNER-HEINKELE, B., *Language Politics in Contemporary Central Asia. National and Ethnic Identity and the Soviet Legacy*, Λονδίνο, I.B. Tauris, 2011.

LANDAU J.M. και KELLNER-HEINKELE, B., *Politics of Language in the Ex-Soviet Muslim States*, Λονδίνο, Hurst, 2001.

RAPTOPOULOS N., «La famille des langues turques et le défi de création d'une communauté turcophone en Eurasie: le rôle assumé par Ankara», *Revue internationale de politique comparée*, Vol. 14, N° 1, 2007, σσ. 131-150.

RAPTOPOULOS N., «La Turquie face à la globalisation. Convergence d'intérêts entre les acteurs religieux particularistes: Le cas du sud-est européen dans les années 1990», *Recherches sociologiques*, Δεκέμβριος 2006, Τεύχος 2, σσ. 105-119.

Σχετικοί διαδικτυακοί τόποι:

<http://www.isesco.org.ma/> - [Ισλαμικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Επιστήμης και Πολιτισμού - ISESCO]

<https://www.turksoy.org/en> - [Διεθνής Οργανισμός Τουρκικού Πολιτισμού – TURKSOY]

<https://www.alecso.org/nsite/ar/> - [Οργανισμός για την Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό και την Επιστήμη του Αραβικού Συνδέσμου]

Αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

Οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών θα αξιοποιηθούν ως ακολούθως:

- ✦ Κατά τη διάρκεια των διαλέξεων θα προβάλλεται οπτικοακουστικό υλικό.
- ✦ Διδακτικό υλικό θα είναι διαθέσιμο μέσω του διαδικτύου στην πλατφόρμα του ERDIC.

Πρόσκληση ομιλητών και συμμετοχή σε εκδηλώσεις του Τμήματος

Είναι δυνατόν να προσκαλούνται επισκέπτες καθηγητές και ειδικοί στο πλαίσιο των θεματικών του μαθήματος. Οι φοιτήτριες/τές μπορούν να συμμετέχουν στις εκδηλώσεις που διοργανώνει το Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών με προσκεκλημένους ομιλητές, μετά από απόφαση των οργάνων του τμήματος.